

HET BRABANTSE BUITENGEBIED IN EEN METROPOLITANE OMGEVING

Woensdag 2 maart 2011 kunnen Brabanders hun stem uitbrengen voor Provinciale Staten van Noord-Brabant.

Brabants Landschap, Brabants Particulier Grondbezit, Brabantse Milieufederatie, de Noord-Brabantse Waterschappen, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, ZLTO en ANWB zijn allemaal op hun manier actief op het gebied van natuur, water, milieu, landbouw, recreatie en landschap in Noord-Brabant. Wij willen met dit Verkiezingsmanifest enkele speerpunten bij u onder de aandacht brengen. Het zijn speerpunten die wij voor de komende bestuursperiode belangrijk vinden.

Provincie Noord-Brabant heeft in de afgelopen jaren een duidelijke ambitie nagestreefd. Wij hebben met de provincie op slagvaardige en vernieuwende wijze samengewerkt om die ambities waar te maken. Er zijn successen geboekt, maar de budgettaire ruimte slinkt. Dit vergt nieuwe, scherpe en afgewogen keuzes in beleid, zoals onder meer verwoord in de Agenda van Brabant. Wij dragen met dit manifest gerichte speerpunten aan en hechten aan de huidige Brabantse samenwerking om samen de speerpunten te realiseren en tot een succes te maken.

De kern van ons manifest is het verhaal van het Brabantse buitengebied in een metropolitane omgeving:

In het drukke en verstedelijkte Brabant worden de kwaliteiten van het buitengebied steeds meer op waarde geschat. Het is aan u en ons de vraag waar we met elkaar betekenisvol kunnen zijn voor de stedelijke omgeving.

Boeren, burgers, inwoners en toeristen genieten van het landschap met beek, bos, heide en weiden. Natuurgebieden bieden leefruimte aan bijzondere plant- en diersoorten. Land- en tuinbouw is een belangrijke gebruiker van het buitengebied en is voor Brabant een economische sector van belang. Goed waterbeheer is voor de vele functies in het buitengebied essentieel. Wij constateren dat de relatie tussen stad en platteland verandert en intenser wordt. Het platteland biedt een kostbaar spectrum aan activiteiten en waarden die in meer dan één opzicht van grote betekenis zijn.

Tegelijkertijd staat de kwaliteit van het landelijk gebied onder grote druk. De partners van dit manifest vragen hiervoor in het bijzonder uw aandacht. Investerings van de provincie zijn noodzakelijk voor een toekomstbestendig buitengebied waar voor de vele functies een duurzaam perspectief lonkt. Wij verzoeken de politieke partijen in Brabant om zich in de komende bestuursperiode actief in te zetten voor verbetering van de kwaliteit van het buitengebied.

Wij vragen vanwege de schaarste aan financiële middelen om creatieve oplossingen en het betreden van ongebaande paden om de beoogde doelstellingen te realiseren. Het spreekt voor zich dat wij bereid zijn hierover mee te denken.

Ruimte

De afgelopen periode is door u hard gewerkt aan de Structuurvisie en aan de Verordening Ruimte. Wij zijn gecharmeerd van de gebiedspaspoorten. Brabantse gebieden die ruimtelijk als eenheid worden gezien en waarvoor identiteit en innovatie de kernbegrippen zijn. Ook wij willen ruimtelijke kwaliteit en regionale identiteit veiligstellen. Vooral op de plaatsen waar pareltjes van cultuurhistorische -, archeologische - en aardkundige waarden zich manifesteren. Laat Brabant geen eenheidsworst worden, is onze hartenkreet.

Wij verzoeken u ervoor te zorgen dat het ruimtelijk beleid een stimulans kan vormen voor het realiseren van de in dit manifest genoemde aandachtspunten. En bovenal: wees zuinig op ruimte. Plan geen grootschalige, nieuwe uitbreidingslocaties voor wonen en werken. Gezien de demografische ontwikkeling is er binnen bestaande woonkernen en bedrijfsterreinen voorlopig genoeg ruimte voor ontwikkeling. En tenslotte: zorg bij nieuwe economische activiteiten altijd voor een goede landschappelijke inpassing.

Landschap

Het gevarieerde Brabantse landschap bezit hoge cultuurhistorische en ecologische waarden, en is bovenal onze gezamenlijke groene leefomgeving. De variatie en kwaliteit van het landschap is een belangrijke vestigingsfactor en daarmee een stimulans voor bedrijven, recreatie en toerisme in Brabant. Het landschap verdient bescherming en een actieve en op ontwikkeling gerichte benadering om die kwaliteiten te beschermen en toe te voegen.

Er waren verschillende instrumenten beschikbaar voor landschapsversterking. Het Groenblauw Stimuleringskader is een goed middel dat een succesvolle start heeft gehad en al bijna Brabantdekkend in uitvoering is. Agrariërs en andere particuliere grondeigenaren werken enthousiast mee. Wij pleiten daarom voor continuïteit. Onze oproep is, zorg voor het behoud van deze regeling en continuïteit in de uitvoering en zoek naar uitbreidingen en verbeteringen.

Wij stellen voor om middelen die vrijkomen met de Landschapsinvesteringsregeling ook in te zetten voor extra aanleg en beheer van nieuwe landschapselementen door middel van het Stimuleringskader. Behoud ook de mogelijkheid tot actief randenbeheer om boeren en tuinders in staat te stellen het verbeteren van waterkwaliteit en biodiversiteit in te passen in hun bedrijfsvoering.

Een aantrekkelijk landschap zorgt voor prettig wonen, werken en leven. Dat komt samen in (nieuwe) landgoederen. Initiatieven voor nieuwe landgoederen hebben echter te maken met lange procedures. Juist projecten die duidelijk toegevoegde waarde hebben, economisch duurzaam zijn en meerdere maatschappelijke doelen dienen, verdienen naar ons idee ondersteuning. Wij vragen u met klem de goede voorbeelden van doeltreffende procedures en al gerealiseerde nieuwe landgoederen in andere provincies te bekijken!

Robuust watersysteem

De Brabantse Waterschappen werken voortvarend aan de bescherming tegen overstromingen, het zuiveren van het huishoudelijke en industriële afvalwater en het voorzien van landbouw, industrie en natuur van voldoende water van goede kwaliteit. Het herstellen van de natuurlijke dynamiek van de Brabantse beken en de aanpak van de verdroging van de natuurparels zijn voor ons belangrijke speerpunten.

Teneinde de effecten van klimaatverandering te beperken, worden maatregelen uitgevoerd om zoveel mogelijk water vast te houden aan de bron en worden waar noodzakelijk waterbergingen gerealiseerd. Hierdoor worden de piekafvoeren van de beken beperkt, wordt de verdroging van natuur- en landbouwgebieden beperkt en is er minder behoefte aan wateraanvoer in droge perioden. Zo werken we aan een robuust en duurzaam watersysteem.

Deze activiteiten vallen gedeeltelijk ook binnen het taakveld van de provincie, reden waarom in het verleden twee bestuursovereenkomsten tussen de waterschappen en de Provincie zijn afgesloten. In deze overeenkomsten is afgesproken deze activiteiten samen te financieren om een integrale en voortvarende aanpak voor een duurzaam en robuust watersysteem te realiseren. De doelstellingen zijn helder en worden breed gedragen. Wij verzoecken u voldoende middelen voor uitvoering van de voorgenomen maatregelen beschikbaar te stellen, met name voor het provinciale waterplan en de ecologische verbindingzones.

Om een duurzaam watersysteem te kunnen realiseren, is het beschikbaar komen en herinrichten van de nog niet verworven gronden van de EHS essentieel.

Wij vragen u daarom erop toe te zien dat de geplande provinciale cofinanciering voor een duurzaam en robuust watersysteem overeind blijft. Dan kunnen de waterschappen, door een integrale aanpak een belangrijke bijdrage leveren aan het herstel van dit watersysteem en indirect daardoor aan een mooi en gezond buitengebied.

Natuur

De rijkdom aan plant- en diersoorten neemt in Brabant steeds verder af. Wij verzoeken u alles in het werk te stellen om te bereiken dat in 2015 de achteruitgang van de biodiversiteit gestopt is. De realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is cruciaal. Dit netwerk van natuurgebieden is van groot belang voor de biodiversiteit, zeker om migratie van soorten mogelijk te maken in tijden van veranderend klimaat.

We moeten er met zijn allen voor zorgen dat de EHS, zowel kwantitatief als kwalitatief, op zo kort mogelijke termijn wordt afgemaakt. Temeer omdat met de realisatie van de EHS veelal gelijktijdig doelen op het gebied van water, landbouwstructuurversterking en recreatie worden bereikt. Het behoud van realisatiemogelijkheden is ook belangrijk voor agrarische ondernemers in de EHS. Het nakomen van de aangegane verplichtingen is een verantwoordelijkheid van de overheid en belangrijk voor het behoud van draagvlak.

Realisatie van de EHS (inclusief beheergebieden) is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Wij vragen ervoor te zorgen dat wij bij kunnen blijven dragen aan de totstandkoming van dit netwerk van natuurgebieden. Inzet op particulier en agrarisch natuurbeheer biedt hierbij nog volop kansen. De afgelopen jaren is veel werk gemaakt van het informeren van landgoedeigenaren, agrariërs en overige particulieren over de mogelijkheden. Nu komt het aan op uitvoering. Wij vragen u om mee te werken aan het realiseren van meer hectaren particulier - en agrarisch natuurbeheer. Dit vraagt ook maatwerk.

De uitdaging is om een rendabele agrarische bedrijfsvoering te laten samengaan met het bereiken van natuurdoelen op plekken waar dat kan. Wij zijn bereid tot de nodige flexibiliteit om deze functies naast elkaar en in samenwerking met elkaar te laten voortbestaan. Met name in de randzones van de EHS kan verantwoorde agrarische activiteit bijdragen aan de totstandkoming van de geleidelijke overgang tussen natuur- en landbouwgebied.

De middelen voor het realiseren van de EHS zijn momenteel beperkt. Het creatief benutten van externe middelen of ontwikkelingen biedt zeker nog mogelijkheden. Ten aanzien van de inzet van de beschikbare middelen is

een strakke prioritering wenselijk. Hierbij wordt maximaal ingezet op prioritaire gebieden door effectieve besteding van middelen en het nakomen van (inter)nationale verplichtingen (Natura2000 en natte natuurepaleis). Waar buiten de prioritaire gebieden, na zorgvuldige raming, geen zicht is op het realiseren van de natuurdoelen voor 2018, is het bieden van passende ontwikkelingsruimte voor bestaande agrarische bedrijven hier wenselijk.

Verbeter de natuurkwaliteit door de milieu- en wateromstandigheden te verbeteren. Met name de vermindering van stikstof, fosfaat en verdroging zijn daarbij van belang. Gezamenlijk zijn daar, onder andere door het opstellen van de Verordening Stikstof, al goede vorderingen mee gemaakt. De opgave is echter aanzienlijk. Daarom verzoeken wij u ook maatregelen te ondersteunen die gericht zijn op herstel van de natuurkwaliteit en leefgebieden. Stel hiervoor extra middelen beschikbaar.

Het onderling verbinden van natuurgebieden met de aanleg van ecologische verbindingzones en door het nemen van ontsnipperingsmaatregelen is aantoonbaar succesvol gebleken. Wij verzoeken u hier in de komende bestuursperiode voldoende middelen voor beschikbaar te stellen.

Landbouw

De land- en tuinbouw is een vitale sector voor de economie van Brabant. De boeren en tuinders produceren voedsel en sierteelt voor de Noordwest Europese markt. De agrarische bedrijven ontwikkelen zich grofweg in twee richtingen: multifunctioneel en specialistisch. Naast elkaar zien we relatief grootschalige productie, maar ook steeds meer aandacht voor het produceren met meer toegevoegde waarde zoals in de biologische landbouw en de streekproducten. In Brabant veelal in toenemende mate in verwevenheid met natuur en landschap.

De productiewijze van grondgebonden landbouw kan worden verbeterd door verdere verduurzaming van het grondgebruik en stimulering van bodembiodiversiteit. Wij vragen ook uw aandacht voor de verdere verduurzaming van de intensieve landbouw. Om tot verduurzaming te kunnen komen is het belangrijk dat bij alle partijen in de keten het platte kostprijsdenken verandert in kwaliteitsdenken. Dit vraagt nog de nodige ontwikkeling van kennis, maar het vliegwiel kan in gang worden gezet.

In de vruchtbare, dichtbevolkte en rijke delta, de metropolitane omgeving, zijn voor boeren en tuinders voldoende kansen om binnen een integraal duurzaam kader nieuwe markt oriëntaties en kwaliteitsverbeteringen aan te gaan. Hierbij gaat het om het sluiten van kringlopen, het beperken van de 'voetafdruk' en de CO₂ uitstoot, de gezondheid van mens en dier, arbeidsomstandigheden, landschap en behoud van biodiversiteit.

Ondernemers in de groene ruimte kunnen en willen hun verantwoordelijkheid nemen en een bijdrage leveren aan een betere toekomst van mens en omgeving. Diverse initiatieven tot regionaal denken in aanvoer en afzet zijn al in gang gezet. Wij vragen u om dit proces van verduurzaming te ondersteunen en vooral te stimuleren. Bedrijfsontwikkeling en verduurzaming kunnen en moeten samengaan.

In de kwaliteitsslag die wij voor ogen hebben, past het herstel van de relatie tussen producent en consument. Het gaat om nieuwe verbindingen in een metropolitane omgeving. Om producten en diensten die de samenleving vraagt, zoals zorg, educatie, voeding en gezondheid en streekproducten. Wij verzoeken u het opstellen van ontwikkelingsplannen te steunen en die te relateren aan de mogelijkheden die het gebiedspaspoort biedt.

Energietransitie en klimaat

De CO₂ uitstoot in Brabant is te hoog. Dit creëert mede het broeikas-effect en daarmee de klimaatverandering. Onze gezamenlijke opdracht is om de CO₂-uitstoot te reduceren en te investeren in een goed klimaatadaptatiebeleid (waterparken, multifunctioneel landgebruik) voordat de effecten van klimaatverandering zich in volle omvang aandienen. Wij verzoeken u maatregelen te treffen om het herstelvermogen van de natuur te vergroten. Dit kan het beste plaatsvinden door het vergroten, verbinden en verbeteren van natuurgebieden.

Wij zijn van mening dat u de hoogste urgentie moet toekennen aan investeringen voor een duurzame energievoorziening. Zorg voor een echte energietransitie.

Het bevorderen van decentrale opwekking van energie uit hernieuwbare bronnen lijkt daarop het centrale antwoord te zijn en kan ook voor Brabant een belangrijke oplossing worden. Wij sluiten met dit manifest aan op het Telos-rapport 'Energiek Brabant', dat pleit voor energietransitie op provinciaal, regionaal en lokaal niveau en voor maximaal inzetten op energiebesparing. Wij kunnen hier een rol in vervullen.

Energietransitie is een belangrijk onderwerp voor de investeringsagenda. Wij pleiten ervoor om de middelen die vrij kwamen door verkoop van aandelen in het (provinciale) energiebedrijf in te zetten voor energietransitie. Investeer in energiebesparing, zeggen wij, en in decentrale energieopwekking uit hernieuwbare bronnen en zorg ervoor dat decentrale producenten onder dezelfde voorwaarden aan het energienet kunnen leveren als de grote leveranciers.

Recreatie

De verbindende schakel tussen natuur en landschap enerzijds en de burger anderzijds is veelal de recreatie. Goede toegankelijkheid van het buitengebied vanuit de stedelijke omgeving is voor de recreatiesector een waarborg voor draagvlak. Wij pleiten daarom voor meer samenhang tussen stad en platteland door meer aandacht te geven aan de ontwikkeling van groene overgangen en aansluiting van infrastructuur. Dit geeft steden de ruimte om tegemoet te komen aan de wensen van burgers en het scheidt (financiële) ruimte om natuur, landschap, economie en de mens met elkaar te verbinden.

Noord-Brabantse Waterschap/bond

Brabants Particulier Grondbezit

Wij hopen dat u de genoemde aandachtspunten oppakt. Mocht u met ons willen doorpraten over deze onderwerpen; daar zijn wij graag voor beschikbaar. Centraal contactadres voor dit manifest is de Brabantse Milieufederatie: bmf@antenna.nl

Brabants Landschap,
Jan Baan, directeur
info@brabantslandschap.nl

Noord-Brabantse Waterschapsbond
Joseph Vos, voorzitter
j.vos@brabantsedelta.nl

ZLTO
Herman van Ham, portefeuillehouder ruimtelijke ordening
herman.van.ham@zlto.nl

Brabants Particulier Grondbezit
Jan Hak, voorzitter
info@bp-grondbezit.nl

Natuurmonumenten
Christ Rijnen, directeur regio Noord-Brabant - Limburg
c.rijnen@natuurmonumenten.nl

Staatsbosbeheer
Henkjan Kievit, regiodirecteur
zuid@staatsbosbeheer.nl

ANWB
Janique Huijbregts, regiomanager zuid / algemeen ledenbelang
Jhuijbregts@anwb.nl

Brabantse Milieufederatie
Nol Verdaasdonk
directeur, bmf@antenna.nl

Oktober 2010

